

seda představenstva společnosti Tereos, který hovořil na téma „Nové výzvy pro biopaliva“. Loňského ročníku se zúčastnilo více než 800 odborníků z 58 zemí.

Podíl společností na evropské kvótě

Podíl nadnárodních společností v EU-27 na výrobě kvótovaného cukru v hospodářském roce 2008/09 je:

- Südzucker (3 219 596 t)	24,1 %
- Tereos (1 406 824 t)	10,5 %
- British Sugar (1 207 936 t)	9,1 %
- Nordzucker (1 196 304 t)	9,0 %
- Danisco (922 698 t)	6,9 %
- Pfeifer & Langen (880 815 t)	6,6 %
- Cosun (804 888 t)	6,0 %
- Cristal Union (580 379 t)	4,4 %
- Polski Cukier (549 632 t)	4,1 %
- Ebro Puleva (378 479 t)	2,8 %
- CoProB & It. Zucch. (284 053 t)	2,1 %
- Sadam Zuccherifici (140 000 t)	1,0 %
- ostatní (1 765 135 t)	13,2 %
- celkem EU (13 336 740 t)	100,0 %

¹ **ISO** – International Sugar Organization – Mezinárodní cukerní organizace byla založena v Londýně pro účely administrace Mezinárodní cukerní dohody z roku 1992 a v roce 2007 sdružovala 84 států. Dle údajů roku 2007 zahrnovala 82 % objemu světové výroby cukru a 93 % světového vývozu cukru.

² **EPAs** – Economic Partnership Agreements – Dohody o ekonomickém partnerství mezi EU a různými skupinami zemí.

³ **WTO** – World Trade Organization – Světová obchodní organizace.

⁴ **ACP** – African, Caribbean and Pacific countries – země Afriky, Karibiku a Pacificku; původní britské, holandské, francouzské a belgické kolonie, signatářské země konvence z Lomé v Togu, kde se EU podpisem smlouvy z roku 1975 zavázala umožnit těmto rozvojovým zemím přístup na trh EU pro dodávky surovin.

⁵ **TRQ** – Tariff Rate Quota (tarifně celní opatření pro dovozy zboží s upravenými celními sazbami).

⁶ **LDC** – Least Developed Countries (blok nejméně rozvinutých zemí).

⁷ **EBA** – The Everything But Arms (Všechno kromě zbraní) iniciativa bývalého eurokomisaře Lamyho, nynějšího generálního ředitele WTO, umožňující zemím bloku NRZ dovážet do EU v rámci bezcelních kvót.

Z jednání 17. mezinárodní konference ISO¹

konané ve dnech 18. až 19. 11. 2008 v Londýně
na téma „Cukr a etanol – od záhuby k prosperitě“

Na jednání za Komisi EU vystoupil Karl-Friedrich Falkenberg, zástupce ředitele Generálního ředitelství pro Obchod. V příspěvku nazvaném „Dohody o ekonomickém partnerství – také budoucnost pro cukr?“, jehož obsah dále uvádíme, se zaměřil na problematiku trhu s cukrem v EU a na závěry z jednání v oblasti Dohod o ekonomickém partnerství (EPAs)².

Reforma cukerního pořádku v EU

Změny v cukerním systému byly nutné, neboť v důsledku nastavených parametrů systému (politika vývozních podpor, výroba kvóty B, intervenční nákup apod.) bylo prakticky nemožné pro hráče na světovém trhu dostat se s cukrem na trh EU. Cukerní systém zaváděný v EU v 70. letech minulého století byl po téměř čtyřech desítkách let fungování nucen po prohraném sporu v rámci Světové obchodní organizace (WTO)³ změnit některé atributy cukerního režimu, a to v souladu se závěry cukerního Arbitrážního panelu WTO, což v praxi znamenalo snížení množství cukru na trhu EU a vytvoření určitého prostoru pro uskutečnění dovozu z třetích zemí. Pokud jde o snižované množství v rámci cukerní reformy, informoval pan Falkenberg o tom, že Komise již prakticky naplnila předpokládaný cíl – tj. 6 mil. t vrácených kvót cukru, neboť v současnosti je ze strany cukrovarnických společností v EU vráceno přibližně 5,6 mil. t. Pokud jde o problematiku snížení cen, uvedl, že cílem reformy by mělo být snížení institucionální ceny cukru v EU o 36 %.

Obchod se zeměmi Afriky, Karibiku a Pacificku – AKT (ACP)⁴

Pouze 17 zemí v rámci bloku zemí AKT bylo spokojeno s možnostmi přístupu na trh EU s ujednanými množstvími a za stanovenou cenu, která byla každoročně projednávána mezi Komisí EU a zeměmi AKT. Tento systém však přinesl jistou nerovnováhu v rámci zemí bloku AKT. Některé země disponovaly možností dovozu velkého množství cukru v rámci systému TRQ⁵, což například pro Mauricius znamenalo, že množství cca 500 tis. t (prakticky veškerou výrobu cukru) uplatnil na trhu EU, přičemž cukr pro vnitřní spotřebu nakupoval v jiných státech, jako např. v Jihoafrické republice. Naopak některé další státy disponovaly pouze velmi omezeným množstvím TRQ (pro některé státy pouze 10 tis. t), což bylo nepřijatelné. V rámci nového režimu v systému Dohod o ekonomickém partnerství (DEP) budou mít všechny země AKT, počínaje 1. 10. 2009, možnost profitovat ze zavedené bezcelní dovozní kvóty cukru do EU. Státy AKT budou mít možnost zvýšit svoji produkci tak, aby měly možnost kompenzace snižování ceny cukru na trhu v EU zvýšením množství dováženého do EU.

Obchod s nejméně rozvinutými zeměmi – NRZ (LDC)⁶

Všechny země bloku NRZ, a to jak země mimo AKT, tak i země AKT, budou moci využívat systém bezcelních kvót pro přístup na trh EU také od 1. 10. 2009. Dovozy v rámci iniciativy VKZ (EBA)⁷ a DEP pro cukr se budou moci po tomto datu uskutečňovat. DEP předpokládají uplatňování ochranné doložky, která bude používána až do konce kampaně 2014/15 pro země AKT, které nejsou v bloku NRZ, a to v případě, že celkový objem dovozu do EU z bloku všech zemí AKT (jak z bloku NRZ, tak i ostatních) dosáhne množství 3,5 mil. t. Další podmínkou pro uplatnění ochranné klauzule bude dosažení množstevního limitu 1,38 mil. t v roce 2009/2010 ze zemí AKT, které nejsou v bloku NRZ. Tento limit bude v období 2011/12 až 2014/15 postupně zvýšen na 1,6 mil. t. V cenové oblasti je v rámci DEP počítáno pro období mezi 1. 10. 2009 až 30. 9. 2012 s povinností dovozců cukru do EU nakupovat cukr za minimálně 90 % z hodnoty referenční ceny cukru v EU. Stejná povinnost bude platit i pro všechny NRZ, které nejsou zařazeny v bloku zemí AKT (např. Laos, Bangladéš, Kambodža). Tuto povinnost pro tyto země nově zavádí nařízení Rady (ES) č. 732/2008.

Problém rafinerií EU

V návaznosti na výše zmíněné je nutná i úprava podmínek pro rafinerie. Záměrem Komise je zachování tříměsíčního referenčního období pro „výhradní rafinerie“. Nicméně je nutné, aby dovozní režim byl použitelný a otevřený všem uživatelům cukru. V rámci režimu DEP budou mít i NRZ možnost rafinovat cukr.

Problematika WTO

Komise se po neúspěchu posledního jednání ministrů v rámci WTO (DDA)⁸ v Ženevě v červenci 2008 nevzdává a doufá, že se podaří nalézt konsensus v roce příštím. Dohoda by měla změnit situaci v dovozech cukru do EU. Komise by měla zařadit cukr jako citlivou položku. V závislosti na výsledné podobě tzv. modalit (tj. technických postupů pro stanovení zásad, na základě kterých dojde k redukci tarifních i netarifních překážek obchodu, např. vzorce pro redukci celních sazeb) v oblasti zemědělství a dále i na míře snížení TRQ (1/3, 1/2, a 2/3) bude EU potřebovat otevření další TRQ. Spotřeba EU ve výši 4 % by vedla k otevření TRQ v množství okolo 700 tis. t. Bude-li dosaženo podepsání dohody v rámci WTO, bude toto množství zahrnuto do ostatních preferenčních dovozů z bloku zemí AKT a TRQ pro dovozy ze zemí střední Ameriky.

Karl-Friedrich Falkenberg upozornil posluchače na to, že jeho projev byl zaměřen k jedinému – cukr by měl být považován, v souladu se záměrem Komise, za citlivou položku. Konečné rozhodnutí však padne až po vyhodnocení konzultací s členskými státy EU a hlavními subjekty na trhu s cukrem a po schválení modalit.

K otázce dovozových množství pro eventuální TRQ uvedl, že hovořil o „nejhorším možném“ scénáři. Dle posledních analýz provedených službami Komise by eventuální dodatečné dovozy nenarušily rovnováhu na trhu s cukrem v EU.

Další otázky

V závěru svého vystoupení odpovídal pan Falkenberg na otázky účastníků:

- Na otázku zástupce Jamajky vysvětlil definici referenční ceny cukru v EU s tím, že v systému již neexistuje pevná intervenční cena a že je zaveden institut referenční ceny. Mechanismus fungování je takový, že pokud tržní ceny v daném hospodářském roce klesnou pod referenční pevnou cenu, je Komise oprávněna provést opatření ke stabilizaci trhu s cukrem.
- V oblasti dovozních licencí pro další TRQ v rámci DEP v množství 230 tis. t pro aktuální hospodářský rok 2008/09 bylo ze strany zemí AKT požádáno jen o marginální množství (výjimkou je Dominikánská republika s kvótou 30 tis. t). Zástupci zemí AKT reagovali na tuto informaci poukazem na to, že tato TRQ byla otevřena teprve před měsícem a v tom už bylo o přidělení žádáno.
- Indie rovněž profituje z kvóty 10 tis. t v rámci Cukerního Protokolu. Kvóta by měla být zachována i po skončení platnosti Cukerního Protokolu, přičemž by měla zůstat v platnosti také po skončení jednání mezi Indií a EU o Dohodě o volném obchodu (FTA)⁹.
- Pro oblast dovozu bioetanolu DEP, země AKT předpokládají bezcelní dovozovou kvótu na tento produkt. V rámci jednání EU/Mercosur¹⁰ bylo jednáno o kvótě 1 mil. t, v současnosti by EU potřebovala více.

Pramen: CEFS/ISO

Překlad a doplnění: Josef Pojer, ČMCS

⁸ **DDA** – Doha Development Agreement (konference ministrů z Dohá, Katar).

⁹ **FTA** – Free Trade Agreement – Dohoda o volném obchodu mezi účastníky dohody.

¹⁰ **MERCOSUR** – MERdo COMún del Cono SUR (Jihoamerický společný trh – členy sdružení jsou Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay).